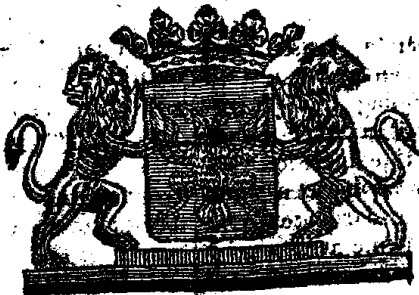

ARNHEMSCHE

Donderdag

COURANT.

30 Mei.

TURKIJE.

Benige aanmerkingen betrekkelijk het vonnis der arrondissements-regtbank te Arnhem, en het arrest van het provinciale gerechtshof van Gelderland, tegen den uitgever der Arnhemse Courant, gewezen, ter zake van een ingezonden artikel betrekkelijk het Leidsche postkantoor, gegrond op het in onbehoorlijken staat aankomen van eenen brief te Elburg, die in behoorlijken staat op het postkantoor te Leiden bezorgd was.

Wij besloten het voorgaand artikel met de belofte van de ware reden te willen opgeven der woorden: *Van zeer goeder hand wordt ons het volgende toegezonden*, geplaatst boven het bewuste artikel *Postkantoor te Leiden*.

Gelijk wij zeiden, geschiedde zulks geenszins om den schijn te versterken. Het geschiedde om ons te vrijwaren tegen de verdenking van lichtvaardig zootaarsig aanteekening te hebben opgenomen. Wij hebben den grootsten afkeer van valsche beschuldigingen en onwaarheden; en men zal zulks ligtelijk gelooven, wanneer wij als reden daarvan opgeven niet eene ijdele snoeverij op ons edelaardig Oud-Nederlandsch karakter, maar eene eenvoudige do te bewaren achting der couranten. Toen wij eenmaal, in het nummer van den 6den november des vorigen jaars, eene vrij onbeduidende en algemeene opgave, betrekkelijk den verkoop der bibliotheek van professor Kuyper, uit 's Gravenhage ontvangen, hadden opgenomen, en ons daarop door den heer Lammens eene toezending ingezonden werd, haasteden wij ons niet alleen dezelve met dankbetuiging aan gemelden heer te plaatsen, maar voegden er uitdrukkelijk bij: *Indien men ons in het vervolg wel artikelen toezendt, wier opgaven blijken mogten valsche te zijn, zullen wij daarna den naam des inzenders openlijk bekend maken.* — Zoo zeer zijn wij gesteld op de waarheid onzer opgaven en berichten, dat wij er liever geene dan onjuiste begeeren te ontvangen. Van eene courant meer te vorderen, te vorderen dat zij zelve een naauwkeurig onderzoek doe ropens de waarheid aller opmerkingen waarvan men haar de plaatsing vraagt, dit zou belachelijk wezen; dit ware eene onmogelijkheid vorderen en de publiciteit zou zeer vertragen, dat zij haar nut grootendeels verliezen zou. Eene courant moet in sommige opzichten afgaan op de geloofwaardigheid harer inzenders; en dat zij niet lichtvaardig doe, daarvoor staat het publiek eenen waarborg in de achting die zij te bewaren heeft; laat eene courant herhaaldelijk onjuiste opgaven en valsche berichten mededeelen, dan leest haar niet meer. Om ons de verdenking zelfs te ontsaan van eene lichtvaardige opname, daarom werden, en boven het toegezonden artikel de bewuste woorden geplaatst. Ware het nu door eene onbekende of door eene minder verstandige hand toegezonden, zekerlijk wij zouden ons aan het verwijt van eene lichtvaardige beschuldiging niet hebben blootgesteld. Het Leidsche postkantoor met al deszelfs beambten en bedienden is ons volstrekt onbekend. Nimmer hadden wij eenige onaangenaamheid met hetzelfde. Den directeur en al zijne medebeambten kenden wij zelfs niet bij naam. Maar wij kenden den berigtgever, en op zijn woord waagden wij de reputatie der courant, zonder aarzeling, op wiens bedachtzaamheid en karakter gij volkomen vertrouwen stelt, het u toegezonden had.

Wij zeiden: wij waagden de reputatie der courant; want meer meenden wij niet te wagen. Eene geregeldige vervolging verwachtten wij geenszins; want de daartoe betrekkelijke strafwetten kenden wij in den oorspronkelijken tekst, niet in eene Geldersche uitlegging. Een postkantoor tot een staatsligchaam of een individu te hooren verklaren, zouden wij voor een aanvervalseltje hebben gehouden. En hadden wij al ondersteld, dat een dergelijk denkbild in een publiek-ministerieel hoofd opkomen kon, dan nog zouden wij althans eenigen twijfel dienaangaande bij al wat regterlijk is, ja bij den minsten denwaarder *à la suite* hebben verwacht, en gevolglijk de toepassing van den algemeen geldenden wet — hopen wij — zelfs in Oud-Nederland nog niet vergaten, regtsregel *in dubio pro reo*, in geval van twijfel voor den beklaagde. Geene ergere strikken, zeide Baco, dan de strikken der wetten; een burger moet daarvoor althans gewaarborgd zijn; en eene onduidelijke strafwet behoort in geen land waar men recht, ja billijkheid waardeert, toepassing te vinden.

Hadden wij de toepassing van art. 367 van het *Code Pénal* of van art. 2 der wet van 16 mei 1829, die wij zeer goed kenden, eenigermale ondersteld, — niets ware ons gemakkelijker geweest dan voor het bewuste artikel zoodanige inkleeding voor te stellen, dat het geheel buiten der wet bereik moest vallen, zonder het postkantoor waartegen men ons eenigen wrok schijnt toe te schrijven, daarvoor minder te bezwaren. Wat wij daarentegen bij de plaatsing van het artikel verwachtten, was eene reclame van den directeur des postkantors, en dienaangaande zou wij ons zeer bedrukt hebben gevonden. Doch, gelijk wij bij eene vroegere gelegenheid opmerkten, nimmer vernamen wij iets hoegenaamd van wege dat postkantoor. Men scheen volstrektelijk eene geregeldige vervolging te begeeren; wat men daarbij gewonnen heeft of verder winnen zal, zullen wij hier niet beoordeelen.

In de *Augsburger Allgemeine Zeitung* leest men: Een aantal overvloedige berichten, welke zoo wel de aanzienlijkste handelshuizen van Augsburg als wij zelve heden (den 23sten) uit Triest, van den 13den, en uit Venetië van den 19den, ontvingen, melden de uitbarsting van vijandigheden tusssen de Porte en Mehemed Ali. Wat de Levantische konstantinopel vredesverzekeringen gaf, maakte haar Taurus-leger bewegingen voorwaarts, wier offensief karakter slechts door de noodzakelijkheid om de troepen in minder uitgezogen landstroken te verleggen kon worden bedekt. — Uit Triest ontvangen wij de tijding dat 50,000 Turken bij El Bir, niet ver van Aleppo, over den Eufrat getrokken zijn. En uit Alexandrië wordt ons van den 7den het volgende geschreven: Ik haast mij u de hoogst gewichtige tijding mede te deelen, dat de vijandigheden tusssen de Porte en Egypte reeds in Syrie begonnen zijn. Te El-Bir aan den Eufrat zijn 50,000 man Turksche troepen binnengerukt, en hebben de Syrische grens overschreden. Boghos-bey en de vier consuls zijn hier weder aangekomen; de pacha heeft Caïro verlaten en wordt ieder oogenblik te Alexandrië verwacht.

RUSLAND.

St. Petersburg, 18 mei. Z. M. heeft de statuten eener maatschappij, die zich hier tot bevordering van scheepvaart en handel op de Zwarte Zee en met het Oosten gevormd heeft, goedgekeurd. De oprichters dezer maatschappij zijn de Nederlanders en Franschen van Aken, graaf van Pradel, L. van Gobbelschroy de Fresne, Berryer zoon en E. Barbier. Het doel derzelve is hoofdzakelijk uitvoer van Russische producten, vooral uit de zuidelijke provinciën des rijk. De maatschappij is voor 25 jaren aangelegd; haar kapitaal bestaat uit 12 millioenen roebels, die in 3000 actiën elke van 4000 roebels, en 5 pCt. renten gevende, zoo verdeeld zijn, dat de helft binnen 's lands, de andere helft buiten 's lands geplaatst is. (Pr. St. Z.)

DENEMARKE.

Kopenhagen, 14 mei. Onder de processen waarmede de *Riddershaanspost* vervolgd werd, had het voornaamste een jaar lang voor de regtsbanken gehangen. Het beklaagde artikel gold de niet-opreeping der staanden ten wetten bepaalde tijde, en poogde de noodwendigheid van eene stipte woordhouding te bewijzen door eene reeks van gevallen aan te halen, waar de staanden de plechtige verzoeken der regering onder gemaakte voorwaarden niet hadden gehoorzaamd. Het *Obergericht* sprak den aangeklaagden redacteur *Giedwad* vrij; het *Höchstgericht*, waarvoor de zaak in weervil van het protest des aangeklaagden, schriftelijk behandeld werd, verklaarde zich incompetent. Er moest alzoo een buitengewoon *Höchstgericht* zamengesteld worden, hetwelk *Giedwad* in eene boete van 300 daalders en twee jaren censuur veroordeelde. De heer *Giedwad* ontving dit vonnis op zijn ziekbed waarop hij gevaarlijk krank lag. Den volgende dag vereenigden zich eenige burgers om eene uitnodiging op te stellen, ten einde bij intekening de boete te betalen, en de censuur te ontgaan. Het *Höchstgericht* heeft den 20den daalders in plaats van 300 ingekomen waren, en nu besloot men het overschot, hetgeen lichtelijk naar goetdanken te vermeerderen is, den heer *Giedwad* aan te bieden voor eene reis naar Italië tot verbetering zijner gezondheid. (O. P. A. Z.)

DUITSCHLAND.

Brunswijk, 21 mei. Z. D. de hertog heeft zich heden op reis begeven naar Zwitserland en Italië.

OOSTENRIJK.

Uit Presburg luiden de berichten aangaande de instructiën der afgevaardigden voor den aanstaanden landdag geenszins zoo bevredigend als men verwacht had. Ook hier wil de oppositie eenen bijna verklaarden tegenstand tegen de regering beproeven, en vooral de gestrengheid der justitie tegen staatsmisdadigers pogten tegen te gaan. (N. C.)

PRUISSEN.

Berlijn, 23 mei. Men verneemt dat onze regering, ten gevolge der menigvuldige klachten over het oponthoud, hetwelk de Pruissische stoomboten te Nijmegen en Arnhem te lijden hebben, voornemens is represaliemaatregelen tegen de Nederlandsche stoomboten te nemen.

ENGLAND.

Londen, 25 mei. Overmorgen komt het parlement weder bijeen, en zal de verkiezing van eenen nieuwen voorzitter in het huis der gemeenten daartoe aanleiding geven tot eene ernstige worsteling tusssen de partijen. — De ministeriële bladen rekenen daarbij, en ook in het vervolg op de ondersteuning der radicalen, en beijveren zich, sedert het herstel van het niette ministerie *Melbourne*, om deze laatstgenoemde te behouden door het aanblijven van onderscheidene staats-hervormingen, zoo als het invberen der geheime stemming bij de parlements-verkiezingen, het uitbreiden van het kiesrecht, enz. welk sedert lang door de conservatieve maar door de tegenwoordige ministers evenzeer als door de oppositie met ijver bestreden zijn.

Londen, 26 mei. Eergisteren avond heeft H. M. de koninklijke

tig bal gegeven op het paleis van Buckingham, en de eerste dansen met den Russischen grootvorst en prins Hendrik der Nederlanden gedanst.

— De vergadering der Chartisten te Birmingham is vrijdag rustig afge-
loopen. Volgens de ministeriële opgaven, zijn niet meer dan 3000 per-
sonen bijeen geweest, waarvan de meesten slechts nieuwsgierige toeschouwers
waren. Er is een adres aan de koningin goedgekeurd, waarin men zijne
gehechtheid aan H. M. betuigt, en H. M. in gematigde bewoordingen ver-
zoekt, om de belangen der arbeidende klassen ter harte te nemen. — De
ministeriële verklaren, dat de beweging der Chartisten, ten minste wat
Birmingham betreft, als geëindigd te beschouwen is.

— In onderscheidene steden worden adressen aan H. M. opgemaakt,
waarin men zijne vrede te kennen geeft over het herstel van het her-
vormings-gezinde ministerie.

— De *Standard* verzekert, dat lord Palmerston gisteren de stellige
tijding ontvangen heeft, dat de vijandelijkheden tusschen de Porte en den
onderkoning van Egypte op de Syrische grenzen, niet ver van Aleppo, be-
gonnen zijn. De onderkoning zou te gelijker tijd eene beweging tegen Bag-
dad gemaakt te hebben.

— De *Morning Chronicle* zegt, naar aanleiding van eenen brief uit
Brussel, van den 21sten dezer, dat de bondvergadering tot de ratificatie van
het verdrag van 19 april tusschen haar en België heeft besloten.

FRANKRIJK.

Parijs, 24 mei. Dezer dagen werd in openbare veiling de pandule
verkocht, die zich in de kamer bevond waar Lodewijk XVI in den Tem-
pel gevangen werd gehouden. Dezelve werd voor den prijs van 300 fr.
ingesteld en voor 2,300 fr. aan een Engelschman toegewezen.

— Van de grenzen van Savoye wordt gemeld, dat binnen kort op den
weg van Amey naar Genève een der opmerkelijkste hangende bruggen van
Europa voor het gebruik zal opengesteld worden. Dezelve heeft eene hoog-
te van 450 voeten boven de diepte over welke zij leidt. Een spoorweg zou
aan het meer van Bourget aangelegd worden en langs den linker oever van
de Rhône loopen tot bij de Zwitsersche grenzen, ten einde de gemeenschap
te water van Chambéry met Lyon te voltooien.

Parijs, 26 april. In de bijeenkomst van de kamer der gedeputeerden
van gisteren, heeft de minister van marine een ontwerp van wet inge-
diend, waarbij een crediet van tien millioen verleend wordt voor buiten-
gewone toerusting ter zee. De minister heeft verkondigd, dat deze aan-
vraag het gevolg is van de ontvangene berichten uit het oosten, welke aan-
duiden, dat de vijandelijkheden tusschen de Porte en den bassa van Egypte,
aan de grenzen van Syrië, zijn uitgebroken. Hij merkte voorts aan, dat
Frankrijk in staat moest wezen, om, bij zoodanige gebeurtenis, eenen we-
zenlijken invloed uit te oefenen, en zich met deszelfs geallieerden te verstaan
omtrent middelen tot herstel des vredes, indien deze mocht verbroken zijn,
of ter voorziening in de verwikkelingen, die het voortduren van den oor-
log kon veroorzaken.

Voorts heeft het beind ontwerp van wet ingediend, waarbij aan de
leden der nationale garde en de militairen, die bij den laatsten opstand
gekwaet zijn, of aan de nagelatene betrekkingen der gesneuvelden, onder-
stand wordt verzekerd.

In deze zelfde bijeenkomst der kamer is door de commissie rapport uit-
gebracht omtrent de aanvraag van fondsen voor de geheime politie. Dit
rapport strekt tot aanneming van de voordragt des bewinds. De rapporteur
heeft aangemerkt, dat de gevraagde gelden onvermijdelijk noodzakelijk
zijn; — dat het ministerie allezins waardig is, dat men hetzelfde, door
het toestaan der gelden, een bewijs van vertrouwen geve; — dat de be-
windslieden hebben verzekerd, dat voortaan geene dagbladen in het geheim
bezoldigd zullen worden.

— Het regeringsblad meldt, dat te Avignon eene geheime gewapende
zamenspanning ontdekt is, bestaande uit verklieden, en geleid wordende
door aanzienlijke jongelieden van de partij der legitimisten. Een aantal
der deelgenooten is gearresteerd, en bij de huiszoekingen is eene hoeveel-
heid wapenen en patronen in beslag genomen.

— De telegraaf meldt uit Perpignan van den 24sten, dat den 16den in
Valencia onlusten zijn uitgebroken. Er zijn barricaden opgeworpen, en
de nationale garde is met de troepen der bezetting slaags geweest. Het
doel van den opstand was de ontbinding der cortes en de onafhankelijk-
verklaring van de koninkrijken Arragon, Valencia en Murcia. Den 20sten
was de rust bijna hersteld. — *Cabrera* stond den 19den bij Chelva. —
De generaal *Aznar* was met 7 à 8000 man te Liria binnengerukt.

BELGIE.

Brussel, 27 mei. De zaak van *Bartels* en *Kats* is heden voor het
hof van assises voortgezet, en men verwacht, dat morgen het vonnis zal
worden uitgesproken. De belangstelling in dit geding is merkbaar ver-
laagd, en de ontknooping van hetzelfde wordt met tamelijke onverschil-
ligheid in gemoet gezien.

De senaat heeft in zijne zitting van heden de wet betreffende de vreemde
officieren aangenomen.

— De senaat heeft in zitting van gisteren de rapporten en de discussie over
werpen aangehoord en de algemeene discussie over dezelfde gesloten. Op
voorstel van den heer *Duval de Beaumes*, heeft de senaat goedgevonden,
met 14 tegen 13 stemmen, om het ontwerp betrekkelijk de regterlijke in-
deeling van Limburg en Luxemburg te adjourneren, een besluit waarop
de *Indépendant* hoopt dat de kamer terug komen zal. — De commissie
voor het ontwerp van den Schelde-tol heeft met drie tegen twee stemmen
zich voor het remboursement verklaard, doch een lid heeft een amendement
voorgesteld, volgens hetwelk aan de Belgische schepen het twee derde, en
aan de vreemde schepen slechts een derde gedeelte van het rest zoude
worden teruggegeven. Dit voorstel zal bij de discussie nader ter spraak
komen.

NEDERLANDEN.

Amsterdam, 29 mei. Men verneemt dat Z. M. concessie heeft verleend
tot het daarstellen eener stoomvaart tusschen Wormerveer en Amsterdam.

Nog verneemt men dat er ijverige pogingen worden in het werk gesteld
tot het doen graven van eenen zijtak van het kanaal naar Wormerveer,

waardoor alzoo de rivier de Zaan met het Noord-Hollandsche kanaal in
onmiddellijk verband zoude gebragt en aan het vertier van handel in de
aan gemelde rivier grenzende dorpen eene aanmerkelijke uitbreiding gege-
ven worden.

— Men schrijft uit s' Gravenhage het volgende: Z. K. H. de grootvorst
troonsopvolger van Rusland, en prins Hendrik der Nederlanden, zullen
aanstaand vrijdag den 31sten mei Engeland verlaten en met hun gevolg,
aan boord van twee Engelsche stoombooten, de reis herwaarts aannemen.

De onlangs door Z. M. benoemde commissie van beheer en toezigt over
de droogmaking van het Haarlemmer-meer zal, naar men verneemt, zeer
spoedig hare werkzaamheden aanvangen. Men wil, dat zij reeds in de
eerste dagen der aanstaande maand, (waarschijnlijk 4 juni), in een der
localen van het ministerie van binnenlandsche zaken zal worden geïnstal-
leerd.

s' Gravenhage, 27 mei. Heden is voor het provinciaal gerechtshof van
Holland de zaak behandeld van den heer *Beukman* contra Z. Exc. den
staatsraad gouverneur van Noord-Holland, zijnde, gelijk men weet, eerst-
gemelde in appel gekomen van een vonnis der arrondissements-regtbank
te Amsterdam, van 4 februari j. l., waarbij dezelve verklaard is kwaad
opposant te zijn tegen het vonnis ter ontieniging van gronden, benooidigd
voor den Haarlemmer spoorweg.

Mr. P. C. Schooneveld is voor den appellant opgetreden en heeft breed-
voerig betoogd: 1°. dat de wet van 8 maart 1810 finaal en onherroep-
lijk is afgeschaft door en ten gevolge van de invoering van het nieuwe
staatsregt in ons land, en meer bepaaldelijk door art. 164 der grondwet;
2°. dat de wet van 8 maart 1810, na de afschaffing van het *Code Napoléon*,
onherroepelijk is vervallen, ja dat, na de invoering der nieuwe wet-
boeken en der daarstelling van de nieuwe regterlijke organisatie, de in-
voering dier wet onmogelijk is geworden; 3°. dat het exceptief systema, door
den eersten regter aangenomen, gevaarlijk is in de gevolgen, en geheel
onnooijig bij de beoordeeling der tegenwoordige zaak; en 4°. geheel subor-
dinaat, dat al ware de wet van 1810 van kracht en in werking, dan nog
het vonnis vernietigd zou moeten worden, omdat de vereischten tot toe-
passing der wet van 1810 niet aanwezig zijn.

Mr. J. C. Faber van Riemsdyk heeft voor den geïntimeerde het woord
gevoerd. Dezelve heeft L. adstructief ontwikkeld, dat indien de wet van 8
maart 1810 bestaat, er dan in de onderhavige actie volkomen overeen-
komstig de wet gehandeld is; en II. destructief wederlegd alle de ter be-
strijding van het dispositief van het vonnis aangevoerde gronden. In dit
laatste deel zijner rede heeft de pleiter betoogd, dat de wet van het jaar
1810 noch door de staatsgebeurtenissen in 1813, noch door de grondwet
van 1815, noch door de invoering der nieuwe wetgeving, in 1838, is af-
geschaft, maar veelmeer, door het in de grondwet opnemen van het beginsel,
dat er ontieniging ten algemeene nutte zou plaats hebben, een deel van
ons staatsregt uitmaakt, welk deel wel door de wetgeving kan worden ge-
wijzigd, maar geenszins voor afgeschaft kan worden gehouden, te minder
daar men, sinds 1815, daartegen van geene zijde is opgekomen en de wet
zelfs door de vertegenwoordiging des lands als steeds van kracht zijnde
is beschouwd.

Den 24sten juni aanstaande zal het openbaar ministerie deszelfs conclu-
siën in deze zaak nemen.

— Te Utrecht heeft de regtbank heden uitspraak gedaan wegens de pos-
sessoire actie tegen den aannemer der spoorwegen, en wel, strijdig met de
conclusiën van het openbaar ministerie, den gedaagde gelast de verdere
werkzaamheden te staken, alles in zijnen vorigen staat te herstellen, met
magtiging op den eischer, om, in geval de gedaagde daartoe in gebreke
bleef, zulks voor rekening van den gedaagde te doen bewerkstelligen,
en wijders den gedaagde veroordeeld tot vergoeding van kosten, schade en
interest, nader bij staat te vergrooten, zijnde het vonnis uitvoerbaar ver-
klaard bij voorraad en zelfs bij lijfswang, ingeval de schade 150 te boven
mocht gaan — en eindelijk den gedaagde veroordeeld in de kosten der
procedure.

Mengelwerk. Conflicten.

Het in de zitting van het provinciaal gerechtshof van Holland van den
17den april j. l., door den heer staatsraad gouverneur van Zuid-Holland, in
zake van P. OUARTS tegen L. PROOS VAN HOOGENDIJK opgeworpen zooge-
naamd conflict, en het vonnis van dit hof van den 22den april daaraan-
volgende, waarbij aan den procureur-generaal bij hetzelfde hof acte is
verleend, van deszelfs requisitoir tot schorsing der onderwerpelijke proce-
de tot zoólang de koning in dezen zoude hebben beslist, en voorts verstaan
dat hetzelfde zich intusschen zoude onthouden van de zaak kennis te ne-
men, met last dat de processale stukken aan denzelven zullen worden toe-
hand gesteld, ten einde als bij de eerste requisitoir bedoeld, is iuderdaad een
allereerst belangrijk verschijnsel, en dat de opmerking van allen verdient,
dat op eene gewone wijze de invoering der grondwet en eene onbelemmer-
de vrije regtsbedeeling prijs stellen.

In het nummer van 28 april j. l. van dit blad, heeft de *schoone slaapster*
in het bosch, met de haar zoo eigene scherpsinnigheid en fijnheid van
vernuft, deze inbreuk op eene vrije regtsbedeeling ten toon gesteld en
daaromtrent niet te veel gezegd voor allen, die hebben nagedacht over de
monstruositeit dier zoogenaamde conflicten in ons grondwettig Nederland.
De zaak is gewichtig genoeg om daarop terug te komen en dezelve nader
met meerderen ernst te beschouwen.

Onwillekeurig namen wij te dezer gelegenheid de proeve over de zelf-
standigheid en onafhankelijkheid der regterlijke magt van den heer
VAN SOESBREEK, thans raadsheer in het provinciaal hof van Overijssel, in
handen. Nadat deze schrijver in het eerste hoofdstuk van zijn genoemd
werk had aangeleend, dat de onafhankelijkheid of de bevoegdheid der
regterlijke magt, om over de wettigheid van de daden der andere mag-
ten te oordeelen, voortvloeit uit den aard van elke op beginselen van regt
gegronde maatschappij, uit den aard der werkzaamheden des regters zel-

ven, als verplicht om te onderzoeken of dat, waarop hij zijne uitspraken grondt, al dan niet bestaat, vooral bij gematigde regeringsvormen, die op het beginsel van verdeeling en van evenwigt van magt rusten, en dat de handhaving der wetten en van goed regt, benevens de zekerheid van personen en goederen, noodzakelijk deze onafhankelijkheid der regterlijke magt vorderen, gelijk ook derzelver *zelfstandigheid*, namelijk de uitsluiting van alle vreemd gezag uit den haar eigenen werkkring; nadat dezelve schrijver voorts in deszelfs *tweede hoofdstuk* had ontwikkeld, dat, hoezeer men in Frankrijk, bij de omwenteling van 1789, het staatsgebouw had opgetrokken op de beginselen van regt, van de heerschappij der wet, van de afscheiding der onderscheidene staatsmagten en derzelver evenwigt, echter de revolutionaire en militaire besturen, die elkander aldaar zijn opgevolgd, langzamerhand de zelfstandigheid en onafhankelijkheid der regterlijke magt hebben vernietigd, vooreerst door het invoeren eener zoogenaamde administratieve jurisdictie, waardoor regt geschiedde in alle zaken, waarbij het bestuur eenig belang had, voorts door het beginsel in te voeren, dat de regter onbevoegd is, om over den zin en de wettigheid eener bijzondere administratieve daad of handeling te oordeelen, als mede door het verbod van regt te doen op regtsvorderingen tegen agenten des bestuurs, zonder verlof van den staatsraad, en vooral door het vermogen van, door geheel naar goedvinden conflicten op te werpen, elke zaak aan het oordeel des regters te onttrekken; en na eindelijk in zijn *derde hoofdstuk* te hebben aangetoond, dat de Nederlandsche staatsinrigting geheel op beginselen van regt is gegrond; dat, ingevolge dezelve, de tusschen de ingezetenen en het openbaar gezag bestaande betrekkingen geene andere dan *regtsbetrekkingen* zijn; dat daarbij het stelsel van magtsplitsing en van gelijkheid en evenwigt tusschen de onderscheidene magten, is aangenomen; dat daarbij de kennisneming van alle twistgedingen over eigendom, over schuldvordering of burgerlijke regten is opgedragen aan grondwettig ingestelde regtbanken, met uitsluiting van alle ander gezag; dat daarbij geene beperking van de onafhankelijkheid der regterlijke magt voorkomt, veelmin daarbij aan eene andere magt eenig oppergezag over de regterlijke magt is opgedragen, noch de bevoegdheid, om de regtbanken in de uitoefening van derzelver functien te belemmeren; dat men echter van deze beginselen bij het besluit van 5 oktober 1822 is afgeweken, door het invoeren van een conflictenstelsel, gelijk aan dat der Franschen, en hetwelk zeker niet minder dan dit, de kiemen van alle mogelijk misbruik in zich bevat; dat daarenboven de handhaving des regts en der wetten en de maatschappelijke orde en alzoo zoowel de belangen des troons als die des volks, gebiedend vorderen, dat men van dit stelsel terug kome, en dat, bijaldien er tegen mogelijke botsingen eenige voorziening noodig mogte zijn, men die hebbe te zoeken in de verbetering onzer administratieve wetgeving en in de grondwettige organisatie der regterlijke magt. — Na dit een en ander in het breede te hebben uiteengezet, eindigt de heer VAN SOXSBECK zijn werk met deze woorden: » Voor vele, ja! voor zeer vele bedenkingen, wij ontveinen het ons niet, is het in deze bladen ter neder gestelde vatbaar. Gaarne zullen wij zien, dat men onze denkbeelden met onpartijdigheid ter toetse bringe, en een meer grondig, meer te zamenhangend stelsel daarvoor aanbiede. Voldoende zullen wij in allen gevalle onze moeite beleed achten, wanneer wij daardoor iets hebben mogen bijdragen ter meerdere bevestiging van ons maatschappelijk gebouw en van den grondwettigen troon, in dat doorluchtig geslacht, aan hetwelk de Nederlanden zoo veel verplicht zijn, en onder welks tegenwoordig Hoofd dezelve eene welvaart mogen genieten, die schaars door eenig ander land van Europa wordt genoten — dat wij desintemmen steeds gedachtig zijn aan de gouden woorden van den verdienstelijken *PASTEL*, die wij aan het hoofd dezer verhandeling plaatsten: *arx regnorum et civitatum liberarum subruitur, cum sola praesentis horae gaudia rapiuntur et cura ac judicium posteritatis ridetur* (1). »

Aldus schreef de heer VAN SOXSBECK in 1829. Eene duistere bezorgdheid omtrent het toekomstig lot van het lieve vaderland is daarin niet te missen; wat is er sedert gebeurd?

Het is niet te loochenen, dat de beschouwingen des bestuurs omtrent het staatsregt der Nederlanden, de beginselen meermalen door den heer VAN MAAREN in de Staten-Generaal ontwikkeld, gelijk ook die voorkomende in de vermaarde boodschap van 11 december, eene groote spanning onder de voorstanders eener gematigde vrijheid verwekt hadden, en dat vooral het door het bestuur ingevoerd en door den heer VAN SOXSBECK met nadruk bestreden stelsel van conflicten eene zeer voornam plaats bekleedde onder de grieven der liberale oppositie. Het bestuur heeft deszelfs beginselen, heeft deszelfs stelsel van conflicten volgehouden en — het schoone koninkrijk van Europa van den tweeden rang bestaat niet meer, verscheurd in twee deelen, ieder voor zich onmagtig om deszelfs onafhankelijkheid te handhaven en beide gebukt onder eene vermeerdering van staatschuld van 300 à 400 miljoen gulden, als het gevolg van den lang volgehouden burgerkrijg.

Het ligt buiten ons tegenwoordig bestek, om de oorzaken, de ontwikkeling en de bevestiging van de afscheuring van België, volgens onze overtuiging, te schetsen. Wij mogen nochtans de opmerking niet terug houden, dat de spookgestalten, waarmede ons ministerie en de ultra-nationale partij in Noord-Nederland, de meerderheid der bevolking heeft betooverd gehad, van zucht der Belgen tot vereeniging met Frankrijk, van derzelver ultramontanisme, van derzelver onbekwaamheid en ongeschiktheid voor elk geregeld staatsbestuur, door de gebeurtenissen der laatste jaren geheel gelogenstraft zijn, zoodat de algemeene oppositie van België vóór 1830 in andere oorzaken te zoeken is, en dat, volgens onze meening, het Brusselsch oproer zonder alle gevolg zoude zijn gebleven, indien men had kunnen besluiten om door fiksche maatregelen het stelsel van staatsbestuur, waarvan de heer VAN MAAREN de representant gehouden werd, vaarwel te zeggen, in de plaats van dezen in het ministerie van justitie, provisioneel door den minister voor de hervormde eeredienst te doen vervangen.

(1) De bolwerken der rijken en gemeenebeesten storten in een, wanneer men ligtvaardig alleen de voordeelen van het oogenblik geniet, en zoo wel de zorg voor als het oordeel van de nakomelingschap in den wind slaat.

Van meer dadelijk belang is het voor het Noordelijk gedeelte van het gewezen koninkrijk der Nederlanden, dat het bestuur, ook na de Belgische catastrofe, dezelfde beginselen, dezelfde staatsregterlijke leeringen schijnt te blijven huldigen, en de heer VAN MAAREN nog het ministerie van justitie bekleedt, zoodat het gebeurde met België geene verandering in de inzichten van het bestuur schijnt gemaakt te hebben. Maar hierdoor vindt zich het bestuur dan ook geplaatst tegenover de meer vrijzinnige, meer grondwettig gezinde partij, die eene regering wil, gegrond op beginselen van regt, gebonden door de wet, zonder anarchie, maar ook zonder overheersching, onverschillig van welken kant, en vrije beweging van elke magt in den haar bij de grondwet aangewezen werkkring, en geene autocratie.

Meende men zich van dezen kant te mogen verheugen wegens de invoering van de Nederlandsche wetgeving, niettegenstaande de haar aanklevende menigvuldige gebreken, en wel vooral wegens de eindelijke vestiging der te gelijk met den koning en de verdere magten bij de grondwet gewilde regterlijke magt; deze vreugde wordt een ijdel zelfbedrog bij het opgeworpen conflict. Met het stelsel, waarvan dit conflict de eerste vrucht is, worden, indien wij ons niet geheel bedriegen, de beginselen van regt, waarop men meende, dat ons staatsgebouw steunde, vertraapt, de *regtsbetrekkingen* tusschen den vorst en de ingezetenen verscheurd; de regering der wetten verbroken; het beginsel van verdeeling en van evenwigt der staatsmagt vernietigd, en de zelfstandigheid en onafhankelijkheid der regterlijke magt eene ijdele klank.

Mogten het besluit van 5 oktober 1822 en de daarop gegronde conflicten eenige verschooning vinden in het gemis der grondwettig georganiseerde regterlijke magt; deze reden van verschooning bestaat thans niet meer. Het is nu de taak van den Hoogen Raad der Nederlanden, om de verschillende regterlijke collegiën binnen derzelver wettige attributen terug te houden, en indien, geheel onvermoedelijk, ook dit hoog regterlijk collegie buiten den kring van deszelfs attributen mogt treden en inbreuk maken op de grondwettige attributen der andere magten, dan, maar ook dan eerst, zonde het zaak zijn om in deze vermeende aanmatigheden of wel in de bestaande botsingen tusschen de verschillende magten, door verandering van de grondwet, te voorzien, immers het bedoelde onderwerp bij eene wet te regelen.

Wij weten wel, dat van het middel van conflict een zeer spaarzaam gebruik gemaakt is; maar deze bescheidenheid heeft niets geruststellends voor den voorstander van onze grondwettige instellingen; eer het tegendeel van dien. Niet de *coups d'état* van eenen CROMWEL, van eenen KAREL X vernietigen de vrijheid der staten, maar de langzame ongewoone uitsluiting van de ingezetenen van allen invloed op het staatsbestuur, de tragswijze beperkingen van de magt van alle autoriteiten behalve die van eene, vooral onder het fauteur van eenige tijdelijke materiële welvaart, ziedaar gewoonlijk het graf der volksvrijheden, en hiermede tevens van alle zedelijkheid en verlichting, en eindelijk ook van die welvaart zelve.

Wij weten wel, dat, wanneer wij ter waarschuwing wijzen op het gebeurde met België, men ons dan terugwijst op de gehechtheid van het Noord-Nederlandsche volk aan het huis van ORANJE! op deszelfs zucht naar orde en rust; op deszelfs meegaandheid; op deszelfs weinige gehechtheid aan afgetrokken beginselen; ja! waarom het niet ronduit gezegd, op deszelfs volslagen gebrek aan *public spirit* en staatkundige beschaving en deszelfs uitsluitende belangstelling in materiële welvaart; maar zoude dit alles wel zoo onbepaald waar zijn? Wee hem! die veel op de gehechtheid der menigte bouwt. Het Nederlandsche volk moge niet hoog staan in staatkundige beschaving; maar deszelfs algemeene beschaving valt daarentegen niet te ontkennen, en gemakkelijk is het deze, bij eenige verlevendiging van den publieken geest, op de algemeene belangen over te brengen; deszelfs geschiedkundige herinneringen en zeden zijn der monarchie geenszins gunstig; en wat waarborgt onze materiële welvaart, indien dezelve af met die van naburige staten kan worden gelijk gesteld, tegen gewelddadige schokken, en is ook die welvaart, en vooral de eenzijdige ontwikkeling daarvan niet meermalen eene aanleiding tot volksberoering en burgeroorlog geweest? In allen gevalle vermeenen wij in het een en ander genoegzamen grond tot waarschuwing te vinden, terwijl het nog tijd is. (Het vervolg hierna.)

Aanwending der lucht als beweegkracht op ijzerbanen.

Londen, mei 1839.

Reeds lang was het voor de Engelschen een onderwerp van ernstige navorsching, de wagentreinen op de spoorwegen door de persing der lucht te doen voortdrijven. De heer VALLAON deed eerst het voorstel, de treinen door eene groote buis, waaraan men van eene zijde de lucht onttrokken zou, als het ware te laten doorschieten; de uitvinder bedacht echter niet, dat, als de reis langer dan drie minuten duurde, de reizigers ten gevolge van gebrek aan lucht dood aan de plaats hunner bestemming zouden aankomen. — Later bragt men eene groote verbetering aan, door de wagens buiten de buis te plaatsen. Er werd eene veel kleinere buis tusschen de ijzerbaan-platen aangebragt, waarin een omtrent drie voet in diameter houdende zuiger zich luchtdigt bewoog en aan welks bovenste zijde zich eene insnede bevond, die door daarover gehechte luchtkleppen, luchtdigt gesloten, nu en dan, naarmate de zuiger waaraan de eerste wagen door eenen haak gehecht was, zich bewoog, door denzelfden haak geopend werd. Op afstanden van 2 tot 5 Engelsche mijlen zouden dan stoommachines opgericht worden om groote luchtpompen in beweging te brengen, waardoor aan eene zijde de lucht uit de buis zou worden gezogen, en door de uitwendige persing der lucht de zuiger aan de andere zijde der buis, en alzoo de gansche wagentrein naar de machine voortgestuwd worden zou. Van deze uitvinding beloofde men zich veel; doch bij de proefneming bleek het dat het onmogelijk was eene zoo wijde buis op groote afstanden zoo luchtdigt te sluiten, dat daardoor eene beweegkracht kon worden verkregen.

In weerwil dezer mislukte proeven rustte de uitvindings-geest niet; men voor op den eenmaal ingeslagen weg voort, en trachtte door verbeteringen in de inrigting het gewenschte doel te bereiken. Werkelijk is het thans dan

